

Tietosuojan ja tietoturvan roolit ja vastuut

1. Pirkanmaan hyvinvointialueen hallitus

Pirkanmaan hyvinvointialueen aluehallitus vastaa, että hyvinvointialue täyttää tietosuojalainsäädännön mukaiset velvoitteet, ja valvoo velvoitteiden toteutumista. Hallitus määrittelee henkilötietojen käsittelyn periaatteet ja vastuuhenkilöt.

Hallitus vastaa hyvinvointialueen konsernin kokonaisturvallisuuden hallinnasta, johon kuuluvat uhkiin varautuminen, normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinta sekä niistä toipuminen. Hallitus vastaa myös kokonaisvaltaisen riskienhallinnan järjestämisestä ja valvoo, että riskienhallinta toimeenpannaan.

2. Prosessin omistaja

Prosessin omistaja omistaa prosessissa käsiteltävän tiedon. Hän vastaa, että henkilötietoa käsitellään prosessissa lainsäädännön sekä hyvinvointialueen toimintaperiaatteiden ja ohjeistusten mukaisesti. Prosessin omistaja päättää tiedon käyttötarkoituksista, kerättävistä tiedoista ja mahdollisista luovutuksista kolmansille osapuolille.

Prosessin ja tiedon omistajien keskeiset vastuut:

2.1 Konsernipalvelujohtaja

Konsernipalvelujohtaja päättää eri rekisteröityjen ryhmiä koskevan yhteisrekisterin (pl. sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisrekisteri) tiedon käyttötarkoituksista, kerättävistä tiedoista ja mahdollisista luovutuksista kolmansille osapuolille.

2.2 Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja

Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja päättää sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisrekisterien tiedon käyttötarkoituksista, kerättävistä tiedoista ja mahdollisista luovutuksista kolmansille osapuolille.

2.3 Vastaava johtajaylilääkäri

Vastaava johtajaylilääkäri vastaa potilasrekisteristä. Vastaava johtajaylilääkäri antaa kirjalliset ohjeet potilastietojen käsittelystä ja noudatettavista menettelytavoista sekä huolehtii henkilökunnan riittävästä asiantuntemuksesta ja osaamisesta tietojen käsittelyssä.

2.4 Vastaava sosiaalihuollon johtaja

Vastaava sosiaalihuollon johtaja vastaa sosiaalihuollon asiakasrekistereistä. Vastaava sosiaalihuollon johtaja antaa kirjalliset ohjeet asiakastietojen käsittelystä ja noudatettavista menettelytavoista sekä huolehtii henkilökunnan riittävästä asiantuntemuksesta ja osaamisesta tietojen käsittelyssä.

2.5 Henkilöstöjohtaja

Henkilöstöjohtaja vastaa henkilöstöhallinnon rekistereistä. Hän nimeää henkilöstöhallinnon rekisteriasioita hoitavat henkilöt sekä antaa henkilöstöasioita koskevien tietojen kirjaamista ja käsittelyä koskevat yleisohjeet.

2.6 Hallintojohtaja

Hallintojohtaja vastaa hallintotoiminnan henkilörekistereistä. Hän nimeää hallinnon rekisteriasioita hoitavat henkilöt ja antaa hallintoasioita koskevien tietojen kirjaamista ja käsittelyä koskevat yleisohjeet.

2.7 Tukipalvelujohtaja

Tukipalvelujohtaja vastaa tukipalvelut-tehtäväalueen toiminnassa käsiteltävistä henkilötiedoista (pl. talous- ja laskentapalveluiden henkilörekisterit). Tukipalvelujohtaja nimeää tukipalveluiden rekisteriasioita hoitavat henkilöt ja antaa tukipalveluita koskevien tietojen kirjaamista ja käsittelyä koskevat yleisohjeet.

Tukipalvelujohtaja vahvistaa tietosuoja- ja tietoturvaohjausryhmän sekä tietosuoja-, tietoturva- ja tekninen arkkitehtuuriryhmän toiminnan. Tukipalvelujohtaja nimeää tietosuoja-, tietoturva- ja tekninen arkkitehtuuriryhmän tukipalvelut-tehtäväalueen edustajat esimerkiksi tietohallinnosta, perustietotekniikasta ja laitepalveluista.

2.8 Talousjohtaja

Talousjohtaja vastaa talous- ja laskentapalveluissa käsiteltävistä henkilötiedoista. Hän nimeää taloushallinnon rekisteriasioita hoitavat henkilöt ja antaa taloushallintoasioita koskevien tietojen kirjaamista ja käsittelyä koskevat yleisohjeet.

2.9 Pelastustoimen johtaja

Pelastustoimen johtaja vastaa pelastustoimessa käsiteltävistä henkilötiedoista (pl. ensihoidon potilasrekisteri). Hän nimeää pelastustoimen rekisteriasioita hoitavat henkilöt ja antaa pelastustoimea koskevien tietojen kirjaamista ja käsittelyä koskevat yleisohjeet.

2.10 Tietohallintojohtaja

Tietohallintojohtaja vastaa hyvinvointialueen tietosuojasta ja tietoturvasta prosesseina sekä tietojenkäsittely-ympäristön hallinnollisesta tietosuojasta. Tietohallintojohtaja toimii hyvinvointialueen tietosuoja- ja tietoturvaohjausryhmän puheenjohtajana ja vahvistaa tietosuoja-, tietoturva- ja tekninen arkkitehtuuriryhmän toiminnan. Lisäksi tietohallintojohtaja varmistaa, että hyvinvointialueella on edellytykset toimia tietoturvallisuuden tai tietosuojaan liittyvissä poikkeama-, loukkaus-, erityis- ja kriisitilanteissa.

3. Strategiajohtaja

Strategiajohtaja vastaa riskienhallinnan suunnittelusta ja valvonnasta.

4. Tytäryhtiön johto

Tytäryhtiön johto vastaa tietosuojan ja tietoturvan toteutumisesta lainsäädännön sekä hyvinvointialueen politiikkojen ja ohjeistusten mukaisesti, kun tytäryhtiö käsittelee hyvinvointialueen asiakas- ja potilastietoja tai muita henkilötietoja. Tytäryhtiön johto on vastuussa henkilötietojen käsittelystä tytäryhtiön rekisterinpitoon kuuluvien tietojen osalta. Tytäryhtiön politiikat eivät saa olla ristiriidassa hyvinvointialueen tietosuoja- ja tietoturvapoliitikan kanssa.

5. Palvelulinjan johtaja

Palvelulinjan johtaja vastaa tietosuojan ja tietoturvan toteutumisesta lainsäädännön sekä hyvinvointialueen politiikkojen ja ohjeistusten mukaisesti omalla palvelulinjallaan, mukaan lukien palvelulinjan ostopalvelut. Palvelulinjan johtaja nimeää palvelulinjan tietosuojan ja tietoturvan vastuuyhteyshenkilön sekä tarvittaessa yhteistyössä vastuualuejohtajien kanssa vastuualueiden tietosuojan ja tietoturvan yhteyshenkilöt.

6. Tietosuojan ja tietoturvan vastuuyhteyshenkilö

Tietosuojan ja tietoturvan vastuuyhteyshenkilö koordinoi ja seuraa tietosuojan ja tietoturvan toteutumista sekä kehittää ja lisää tietosuoja- ja tietoturvatietoisuutta edustamallaan alueella. Vastuuyhteyshenkilöllä tulee olla kattava kokonaiskuva edustamansa palvelulinjan henkilötietojen käsittelystä.

Vastuuyhteyshenkilö toimii tiiviissä yhteistyössä alueensa yhteyshenkilöiden sekä hyvinvointialueen tietosuojavastaavan ja tietoturavastaavan kanssa. Hän tuo esille havaitsemansa tietosuoja- ja tietoturvariskit ja poikkeamat sekä arvioi tietosuojaan ja tietoturvaan liittyviä riskejä yhdessä hyvinvointialueen tietosuojavastaavan ja tietoturavastaavan kanssa.

7. Tietosuojan ja tietoturvan yhteyshenkilö

Tietosuojan ja tietoturvan yhteyshenkilö seuraa tietosuojan ja tietoturvan toteutumista sekä kehittää ja lisää tietosuoja- ja tietoturvatietoisuutta edustamallaan alueella. Yhteyshenkilöllä tulee olla kattava kokonaiskuva edustamansa alueen henkilötietojen käsittelystä. Yhteyshenkilö toimii tiiviissä yhteistyössä palvelulinjansa vastuuyhteyshenkilön sekä hyvinvointialueen tietosuojavastaavan ja tietoturavastaavan kanssa. Hän tuo esille havaitsemansa tietosuoja- ja tietoturvariskit ja poikkeamat sekä arvioi tietosuojaan ja tietoturvaan liittyviä riskejä yhdessä hyvinvointialueen tietosuojavastaavan ja tietoturavastaavan kanssa.

8. Esihenkilöt

Hyvinvointialueen esihenkilöt vastaavat, että heidän alaisillaan on riittävä osaaminen, mahdollisuus riittävään kouluttautumiseen sekä ohjeistus ja asianmukaiset työkalut henkilötietojen lainmukaiseen käsittelyyn.

Esihenkilö vastaa, että alainen on osallistunut pakollisiin tietosuoja- ja tietoturvakoulutuksiin. Esihenkilöltä odotetaan esimerkillistä ja vastuullista tietosuoja- ja tietoturvakäyttäytymistä. Hänen tehtävänä on valvoa tietosuojan ja tietoturvan toteutumista henkilöstönsä työssä sekä raportoida tietosuojan ja tietoturvan vaarantumiset ja poikkeamat periaatteista tai ohjeistuksista omalle esihenkilölleen ja/tai tietosuoja- tai tietoturavastaavalle.

9. Henkilöstö

Hyvinvointialueen henkilöstö, tietoja käsittelevä, tietojärjestelmien tai tietoverkkojen ylläpitäjä ja käyttäjä sitoutuvat noudattamaan hyvinvointialueen tietojen ja tietojärjestelmien käyttö- ja salassapitositoumuksen ehtoja allekirjoittaessaan sopimuksen ja toimimaan sen mukaisesti. Jokaisen työntekijän tulee myös suorittaa hyväksytysti tietosuoja- ja tietoturvakoulutus voimassa olevan koulutussuunnitelman mukaisesti. Jokaisen työntekijän vastuulla on raportoida havaitsemansa tietosuojan tai tietoturvan vaarantuminen tai poikkeamat periaatteista tai ohjeistuksista omalle esihenkilölleen ja tietosuojavastaavalle tai tietoturavastaavalle.

10. Tietojärjestelmän vastuuhenkilö

Tietojärjestelmän vastuuhenkilö huolehtii tietojärjestelmän elinkaaren hallinnasta, tietosuojan ja tietoturvan toteuttamisesta – kuten tietojenkäsittelyn luottamuksellisuudesta, tietojen oikeellisuudesta ja pääsynvalvonnasta – sekä lakisääteisten seurantaraporttien laatimisesta.

Tietojärjestelmän vastuuhenkilö on aina hyvinvointialueen palveluksessa oleva henkilö. Tietojärjestelmän vastuuhenkilö nimetään siitä yksiköstä, jonka toimintaa ja tietojenkäsittelyä varten palvelu tai järjestelmä on hankittu. Yhteisten ja yleiskäyttöisten tietojärjestelmien vastuuhenkilö nimetään tietohallinnosta.

11. Tietojärjestelmän tekninen omistaja

Tietojärjestelmän tekninen omistaja huolehtii tietojärjestelmän vastuuhenkilön ohjauksessa ja yhteistyössä tietojärjestelmän elinkaaren hallinnasta sekä tietosuojan ja tietoturvan toteuttamisesta, kuten:

- riskienhallinnan toteuttamisesta, sisältäen riittävän dokumentaation
- tiedon eheyden varmistamisesta
- tietoturvan ja käyttöoikeuspolitiikan toteutumisen valvonnasta
- sovelluksen ylläpitotoiminnoista ja yhteydenpidosta järjestelmätoimittajaan
- vikatilanteista ja käyttökatkoista tiedottaminen yhdessä yhteyshenkilön kanssa

Tietojärjestelmän tekninen omistaja voi olla palveluntoimittajan palveluksessa oleva henkilö.

12. Tietojärjestelmän yhteyshenkilö (esimerkiksi pääkäyttäjä)

Tietojärjestelmälle voidaan tarvittaessa nimetä yhteyshenkilö, joka toimii yhteistyössä tietojärjestelmän vastuuhenkilön ja teknisen omistajan kanssa. Yhteyshenkilön tehtäviin voivat kuulua esimerkiksi tietojärjestelmän käyttöoikeuksien hallinta (tilausoikeudellinen) tai järjestelmän käyttäjien ohjeistus.

Yhteyshenkilöä ei tarvitse nimetä, jos tietojärjestelmällä on yleinen tukikanava (kuten Uranus-tuki) hoitamassa edellä mainittuja tehtäviä. Yhteyshenkilö voi olla palveluntoimittajan palveluksessa oleva henkilö.

13. Tietosuojavastaava

Hyvinvointialueen tietosuojavastaava toimii EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon erityislainsäädännön tarkoittamana tietosuojavastaavana. Tietosuojavastaava tukee organisaation erityisasiantuntijana yksiköiden johtoa ja henkilökuntaa tietosuoja-asioissa. Tietosuojavastaava auttaa hyvinvointialuetta toteuttamaan tietosuojalainsäädännön mukaiset velvoitteet henkilötietojen käsittelyssä, suojaamisessa ja valvonnassa sekä toimii yhteyspisteenä rekisteröidyille ja viranomaisille.

Tietosuojavastaava toimii hyvinvointialueen tietosuoja-, tietoturva- ja tekninen arkkitehtuuriryhmän varapuheenjohtajana. Tietosuojavastaava raportoi tietosuojan tilasta ja kehittämistarpeista suoraan hyvinvointialueen prosessista vastaavalle henkilölle.

14. Tietoturvavastaava

Tietoturvavastaava valvoo organisaation erityisasiantuntijana hyvinvointialueen hallinnollisen ja teknisen tietoturvallisuuden toteutumista ja raportoi sen toteutumisesta. Hän vastaa tietoturvan tason arvioinnista, kehittämissuunnitelmien tekemisestä, toteutuksen valvonnasta, tietoturvatietoisuuden edistämisestä organisaatiossa, tietoturvaohjeistamisesta ja -tiedottamisesta.

Tietoturvavastaava toimii tietosuoja-, tietoturva- ja tekninen arkkitehtuuriryhmän puheenjohtajana. Tietoturvavastaava raportoi tietoturvan tilasta ja kehittämistarpeista tietohallintojohtajalle.

15. Arkistopäällikkö

Asiakirjahallintoyksikkö vastaa asiakirjatiedon hallintaan liittyvästä ohjeistuksesta. Arkistopäällikön johdolla toimivan asiakirjahallinnon tehtävänä on varmistaa päätearkistoissa olevien asiakirjojen käytettävyys sekä pitkäaikais- ja pysyvässä säilytys, huolehtia asiakirjoihin liittyvästä tietopalvelusta, määritellä asiakirjojen säilytysarvo ja hävittää asiakirjat päätearkistosta vuosittain säilytysajan päättymisen jälkeen. Asiakirjahallintoyksikkö ja tietohallinto tekevät hyvinvointialueella tiivistä yhteistyötä, jotta asiakirjahallinnolle asetetut vaatimukset tulevat huomioiduiksi arkistotoimijan tieto- ja asiakirjahallinnon suunnittelussa ja toteutuksessa.